

بلایای سهمگین مرتبط با آب و هوادر سراسر جهان در حال افزایش است. «اندیشکده شورای روابط خارجی» جزئیات و تبعات آن رادر قاره‌های مختلف جهان روایت می‌کند

طبیعت از ما انتقام می‌گیرد؟

◀ سال ۲۰۲۴ تغییرات اقلیمی پیامدهای اقتصادی و اجتماعی شدیدی برای مناطق مختلف جهان داشت؛ در آمریکا، ۲۷ فاجعه اقلیمی با حداقل یک میلیارد دلار خسارت رخ داد

📌 [فرشته کیانی] سال ۲۰۲۴، گرما بیداد کرد. در این سال میانگین دمای جهانی برای نخستین بار بیش از ۱٫۵ درجه سانتیگراد (۲٫۷ درجه فارنهایت) بالاتر از سطح قبل از صنعتی شدن بود. دانشمندان علوم اقلیمی می‌گویند که بدون تلاش جدی برای مهار انتشار گازهای گلخانه‌ای، این روند گرمایش قرار است تا پایان این قرن ادامه یابد. با وجود رشد چشمگیر استفاده از باد، خورشید و دیگر منابع انرژی تجدیدپذیر، اما انتشار گازهای گلخانه‌ای در جهان کاهش نمی‌یابد. با توجه به روند کنونی،

آسیا: قاره‌ای که بار بسیاری از بلایای آب و هوایی رابه دوش می‌کشد

آسیابزرگ‌ترین ویر جمعیت‌ترین قاره جهان است که بار بسیاری از بلایای آب و هوایی رابه دوش می‌کشد. از سال ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۳، روند گرمایش در آسیا تقریباً دو برابر دوره ۱۹۶۱ تا ۱۹۹۰ بود. این در حالی است که موج گرما در این منطقه نیاز از نظر فراوانی و قدرت شدیدتر شده است. بر اساس تحقیقاتی که بین سال های ۲۰۰۰ و ۲۰۱۹ انجام شد، از حدود ۴۹۰ هزار مرگ ناشی از گرما که هر سال رخ می‌دهد، ۴۵ درصد آن در آسیا است. سیل شدید، طوفان و بارندگی سنگین نیز بیشترین ضربه را به آسیا زد. آگوست ۲۰۲۴، سیل در پاکستان بیش از ۱۴۰ هزار نفر را آواره کرد. طوفان یاگی، بزرگ‌ترین طوفان استوایی که سال ۲۰۲۴ این قاره را درنوردید، تقریباً ۶۰۰ نفر را در سراسر چین جنوبی و آسیای جنوب شرقی- بیشتر در میانمار و ویتنام- عمدتاً به دلیل رانش زمین و سیل های ناگهانی به کام مرگ فرستاد. خشکسالی همچنین به معیشت جمعیت ساکن در جنوب غربی چین و بخش هایی از آسیای مرکزی آسیب رسانده است. سال ۲۰۲۲، خشکسالی در دره رودخانه یانگ تسه چین، انرژی برق آبی را که ۸۰ درصد نیاز استان سیچوان را تامین می‌کند، موقتاً متوقف کرد. این رودخانه آب آشامیدنی بیش از ۴۰۰ میلیون نفر را تامین می‌کند. بانک توسعه آسیایی پیش بینی می‌کند که با روند فعلی انتشار گازهای گلخانه‌ای، افزایش سطح آب دریاها، گرما و سایر آثار تغییرات اقلیمی تا سال ۲۰۷۰ تولید ناخالص داخلی منطقه ۱۷ درصد کاهش خواهد یافت. این رقم ممکن است تا سال ۲۱۰۰ تا ۴۱ درصد افزایش یابد.

اروپا: قاره‌ای که به سرعت گرم می‌شود

به گفته مقامات مرتبط با آب و هوا در اروپا، تغییرات اقلیمی باعث می‌شود اروپا سریع‌تر از هر قاره دیگری گرم شود. حداقل از سال ۲۰۰۰، این منطقه موج‌های گرمای ویرانگر را تجربه کرده است، به طوری که سال ۲۰۲۴ گرم‌ترین دمای ثبت شده تا کنون را از سرگذراند.

کارشناسان می‌گویند یکی از دلایل این افزایش دما نزدیکی اروپا به قطب شمال است که تغییرات آب و هوایی در آن شدیدتر از سایر مناطق است. در سرتاسر قاره اروپا،

بر اساس گزارش سال ۲۰۲۵ سازمان جهانی هواشناسی، چندین رودخانه در آمریکای جنوبی به سطح کم سابقه‌ای رسیدند و این در حالی است که ونزوئلا اولین کشور در مسیر رشته کوه‌های آند بود که تمام یخچال های طبیعی خود را از دست داد. وضعیت جنگل بارانی آمازون، بزرگ‌ترین جنگل استوایی جهان و یکی از مکان های دارای تنوع زیستی در روی زمین، بسیار نگران‌کننده است. سال ۲۰۲۴، خشکسالی شدید، جنگل زدایی و آل نینو- یک شاخص اقلیمی بزرگ مقیاس که در پهنه وسیعی از آب های منطقه حاره‌ای اقیانوس آرام رخ می‌دهد- باعث بیش از ۱۴۰ هزار آتش سوزی در آمازون برزیل شد، جایی که نزدیک به دو سوم این جنگل ها نهفته است.

کشورهای جزیره‌ای کوچک حوزه دریای کارائیب به طور ویژه در برابر تغییرات اقلیمی آسیب پذیرند. این کشورها به دلیل قرار گرفتن در معرض تغییرات آب و هوایی، انزوای نسبی و اندازه کوچک، با خطرات حاد از جمله افزایش سطح دریا، شدت بارندگی وسیل، هجوم آب شور و فرسایش سواحل مواجه هستند. برخی از کارشناسان می‌گویند جزایر کم ارتفاع، مانند جزایر کارائیب، ممکن است در نهایت غیرقابل سکونت شوند.

قاره آمریکا همچنین یک سال طوفان های قدرتمند و غیرمعمول را تجربه کرد، از جمله طوفان بریل- که با سرعت بسیار بالا در حوزه اقیانوس اطلس شکل گرفت- و طوفان میلتون. در آمریکا، در مجموع ۲۷ فاجعه اقلیمی با حداقل یک میلیارد دلار خسارت در سال ۲۰۲۴ رخ داد.

با تشدید تغییرات اقلیمی، کشاورزان و دامداران به طور روزافزون برای امرار معاش با مشکل مواجه می‌شوند که به شهرنشینی و بی ثباتی در کشورهای این منطقه دامن می‌زند. این روند به ویژه در به اصطلاح کریدور خشک آمریکای مرکزی- که به شدت تحت تأثیر خشکسالی طولانی مدت، بارندگی نامنظم و کم یابی آب قرار گرفته و منجر به کمبود مواد غذایی و کم محصولی شده- شدید است.

قطب شمال: دوراهی کوچ یا تحمل وضع موجود برای ساکنان

تغییرات اقلیمی باعث شده است که دما در قطب شمال سه برابر بیشتر از میانگین جهانی افزایش یابد. در نتیجه، برف و یخ با سرعتی بیش از همیشه در حال ذوب شدن است و این، به افزایش سطح آب دریا و نوسانات دما در سراسر جهان می‌انجامد. این امر همچنین باعث اختلال در اکوسیستم های دریایی، از بین رفتن زیستگاه های حیات وحش و کاهش دسترسی به غذا می‌شود و جانداران قطب شمال را در معرض خطر انقراض قرار می‌دهد.

جمعیت های بومی منطقه به طور چشمگیری تحت تأثیر قرار می‌گیرند، و به ویژه آنهایی که به کشاورزی و برداشت محصول متکی هستند. قبایل فرسایش زمین، سیل و مشکلات ذوب شدن یخ های دائمی را گزارش کرده اند. با ادامه این مشکلات، قبایل با تصمیم دشوار نقل مکان یا ماندن و تحمل وضعیتی که بدتر می‌شود، مواجه اند.

خاورمیانه: ۸۳ درصد از جمعیت در معرض تنش آبی بالا

منطقه خشک خاورمیانه با کمبود آب بی سابقه مواجه است که آثار مخربی بر سیستم های تولید مواد غذایی داشته است. اندیشکده زیست محیطی موسسه منابع جهان (WRI) گزارش می‌دهد که ۸۳ درصد از جمعیت منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا در معرض تنش آبی بسیار زیاد قرار دارند.

درگیری ها و جنگ های منطقه ای آثار منفی بلایای آب و هوایی را تشدید کرده است، چنانکه گروه های متخصص دسترسی به آب را سلاح می‌کنند. در یمن، محاصره های تحت رهبری عربستان، مسائل موجود کمبود آب را تشدید کرد و منجر به بالاترین آمار مرگ و میر ناشی از وبا در جهان بین سال های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۱ شد. این در حالی است که ترکیه هم حملات هوایی به زیرساخت های آب حیاتی در شمال شرق سوریه انجام داده تا منابع را برای آبروه های گروه های کرد این منطقه، محدود کند.

گرما ی شدید نیز نگرانی اصلی است. تابستان ۲۰۲۴، دما در دوبی، امارات متحده عربی، به ۱۴۴ درجه فارنهایت (۶۲٫۲ درجه سانتیگراد) رسید. در طول زیارت سالانه حج در مکه، عربستان، دمای هوا به ۱۲۵ درجه فارنهایت (۵۱٫۹ درجه سانتیگراد) رسید که منجر به جان باختن بیش از ۱۳۰۰ نفر بر اثر فشار گرما و بیماری های مرتبط با آن شد.

گرمای زمین تا پایان این قرن به ۳ درجه سانتیگراد یا بیشتر می‌رسد

کارشناسان می‌گویند که بلایای آب و هوایی احتمالاً در دهه های آینده در سراسر جهان بیشتر، شدیدتر و آسیب زاتر خواهند شد. در حالی که کشورها توافق کرده اند که برای جلوگیری از آثار مخرب تغییرات اقلیمی، جهان باید از رسیدن گرمایش جهانی به بیش از ۱٫۵ درجه سانتیگراد (۲٫۷ درجه فارنهایت) بالاتر از سطح قبل از صنعتی شدن، اجتناب کند، انتشار گازهای گلخانه ای به اندازه کافی برای رسیدن به این هدف کاهش نیافته است. «وارون سیوارام»، عضو ارشد اندیشکده شورای روابط خارجی، می‌گوید: «با روند فعلی انتشار گازهای گلخانه‌ای، سطح گرمایش تا پایان این قرن به ۲ درجه سانتیگراد (۵٫۴ درجه فارنهایت) یا بیشتر می‌رسد. با توجه به این واقعیت، دولت های جهان باید آماده باشند تا در دنیایی که تغییرات اقلیمی خطرناک تر شده، حرکت و برای جلوگیری از گرم شدن هرچه بیشتر زمین در آینده تلاش کنند. سیوارام نوشت: «نخستین قدم برای انجام این کار، اذعان به این است که بشریت در مسیر جهانی گرم تر است.»

بحران اقلیمی نشانه نابرابری و بی عدالتی جهانی

«فریدریک اتو»، اقلیم شناس و مدرس ارشد علوم آب و هوا در امپریال کالج لندن، است. او به تازگی کتابی با عنوان «بی عدالتی آب و هوا: چرا برای مبارزه با تغییرات اقلیمی نیاز به مبارزه با نابرابری جهانی داریم» نوشته است. اتو در مصاحبه با روزنامه گاردین تأکید کرد که هر چه نابرابری در جهان بیشتر باشد، فجایع اقلیمی شدیدتر است. این اقلیم شناس معتقد است که نابرابری و ثروت بحران تغییرات اقلیمی را در سطح جهان بدتر می‌کند. «ایده کتاب شما این است که بحران آب و هوا نشانه نابرابری و بی عدالتی جهانی است. این برای برخی افراد که فکر می‌کنند گرمایش جهانی ناشی از مقدار کربنی است که به اتمسفر وارد می‌کنیم، ناخوشایند است. شما چه فکر می‌کنید؟» این اقلیم شناس در پاسخ به این پرسش گاردین می‌گوید: «بله، البته، اگر فقط به فیزیک بایبند باشید، گرمایش جهانی حاصل مقدار کربن موجود در جو زمین است، اما میزان کربن موجود در جو ناشی از سوزاندن سوخت های فسیلی است، همچنین آنهایی که از سوزاندن این سوخت های فسیلی سود می‌برند، معذور افراد ثروتمندی هستند که در شرکت ها سهام دارند یا مالک آنها هستند. اکثریت قریب به اتفاق مردم سودی نمی‌برند. مخاطرات طبیعی وجود دارد، اگرچه به دلیل تغییرات اقلیمی، آنها نیز در برخی موارد کاملاً غیر طبیعی می‌شوند. اما اینکه آیا این بلایا به فاجعه ای تمام عیار تبدیل می‌شود، ارتباط بسیار کمی با طبیعت و ارتباط زیادی با آسیب پذیری اجتماعی دارد.»

ن

کارشناسان می‌گویند بلایای آب و هوایی در دهه های آینده در سراسر جهان بیشتر، شدیدتر و آسیب زاتر خواهند شد. در حالی که کشورها توافق کرده اند که برای جلوگیری از آثار مخرب تغییرات اقلیمی، جهان باید از رسیدن گرمایش جهانی به بیش از ۱٫۵ درجه سانتیگراد بالاتر از سطح قبل از صنعتی شدن، اجتناب کند، انتشار گازهای گلخانه ای برای رسیدن به این هدف کاهش نیافته است. «وارون سیوارام»، عضو ارشد اندیشکده شورای روابط خارجی، می‌گوید: «با روند فعلی انتشار گازهای گلخانه‌ای، سطح گرمایش تا پایان این قرن به ۳ درجه سانتیگراد یا بیشتر می‌رسد.